

BARNARÆTTINDI

Barnana egna grundlóg

Føroya Pedagogfelag er limur í norðurlenska samstarvinum NFFS (Nordisk Forum for Sosialpedagoger) og hevur í tí høpinum verið við til at gera og geva út bóklingin »FN's Børnekonvention og socialpedagogikken – børn anbragt udenfor hjemmet«

Ingolf S. Olsen

Við stóðið í hesum bóklingi, sum kom út í januar 2012, lýsir Føroya Pedagogfelag málini við sáttmálanum og aktuelli støðuna hjá Føroyum og hinum Norðurlondunum soleiðis:

Barnarættindasáttmálin hjá ST verður ofta nevndur barnana egna grundlóg. Hann fyllir 25 ár í dag, 20. November, og hava flestu lond staðfest henda sáttmála. Í 2011 vóru Føroyar eins og onnur luttakaralond til próvtøku. Barnanevndin hjá ST fylgir við í hvussu londini fylgja sáttmálanum og tey skipa eftirlit við, um endamálini og ætlanirnar við sáttmálanum verða fylgd. Nevndin setir ymisk krøv til tey ymsu londini grundað á støðuna hjá teimum einstøku londunum í teirra arbeiði við sáttmálanum.

Flestu børnini í Norðurlondum hava góðar umstøður fyri at hava eitt gott og trygt barnalív. Tað merkir tó ikki, at øll børn trívast og eru glað fyri lív teirra. Í øllum Norðurlondum eru børn við truplum uppvakstrarorum. Tað eru gentur og dreingir, sum hava tað sera torført, og sum hava stórar trupulleikar at dragast við. Tað kann vera harðskapur, ágangur, umsorganarsvíkur og vanrøkt – atferðartrupulleikar og sálarliga sjúku. Hetta eru børn, ið hava serligt uppmærkssemi fyri neyðini.

Atfinningar

ST finst serliga at viðurskiftunum hjá børnum í vanda í norðurlondunum. Atfinningarnar eru til dømis um, at sáttmálin í Føroyum lítla og onga slagkraft hevur. Hagtøl vanta, sum kunnu staðfesta, í hvønn mun barnarættindini eru tryggjað. Millum annað vita vit ikki, hvussu nógv børn vaksa upp í fá-

takradømi, og hvussu nógv børn eru fyri kynsligum ágangi í Føroyum.

Barnarættindasáttmálin livir ikki bert eina skuggatilveru í teimum flestu nationalu lógarverkunum og umstingunum. Eisini kenna alt ov fá børn síni rættindi, og tí spælir sáttmálin bara ein lítlan leiklut hjá teimum. Hetta gongur serliga út yvir børn og ung í vanda. Um ST-sáttmálin um rættindini hjá børnunum skal koma fram í ljósmálan, mugu faklærd við ábyrgd fyri børnum binda seg til at brúka hann í opinleika í gerandisdegnum.

Børn í vanda eru úr familjum, sum eru í vanda bólk, børn og ung, hvørs livsgrundarlag er tyngt, børn og ung við uppvøkstri í familjum við trupulleikum og samanumtikið børn og ung, hvørs menning er í vanda. Barnarættindasáttmálin snýr seg um grundleggjandi rættindini hjá øllum børnum at menna seg, at verða vard í móti øllum slagi av ágangi og at vera við til at taka avgerðir um tað, sum fyrferst í heiminum hjá barninum, á dagstovni, í skúla og í samfelagnum.

Etisk ábyrgd

Føroya Pedagogfelag vil saman við námsfrøðingunum her heima í hinum Norðurlondunum virka fyri, at barnarættindasáttmálin fær sítt rætta pláss í tí námsfrøðiliga arbeiðnum. Vónin hjá Føroya Pedagogfelag er, at fakið og starvsfólkini hugsa barnarættindasáttmálan og prinsippini í honum inn í námsfrøðina og tað dagliga arbeiðið við børnum og ungum í vanda. Í hesum liggur eisini ein sosialpolitisk og etisk ábyrgd fyri at varpa ljós á støðuna hjá børnum og ungum, tá henda ikki er í samsvar við rættindi teirra.

Føroya Pedagogfelag er limur í norðurlenska sosialpedagogsamstarvinum NFFS og hevur verið við til at gjørt og geva út henda bóklingin, ið við stóði í ST-barnarættindasáttmálanum serliga leggur dent á børn, ið eru sett heiman av sosialu myndugleikunum

Boskapurin er,

- at rættindi barnana, soleiðis sum tey eru lýst í ST-barnarættindasáttmálanum, í øllum londum skulu gerast partur av lógarverki og umsitingum

- at rættindini hjá børnum, ið verða sett heiman, eru tryggjað í lógarverki, meðan børnini eru heimanífrá.

- at øll Norðurlond eiga at hava ein barnaumboðsmann at halda eyga við, at ST-barnarættindasáttmálin verður hildin.

- at faklærd, sum hava ábyrgd av børnum, hava skyldu til at fylgja og brúka sáttmálan í dagliga arbeiðnum.

- at útbúgvingarstovnarir, ið útbúgva námsfrøðingar, leggja útbugvingina soleiðis til rættis, at teimum lesandi verða tryggjað holla vitan um rættindi barnana og førleikar til at halda tey.